

Ἡ μόρφωση τοῦ κυπριακοῦ κλήρου καί ἡ Ἱερατική Σχολή «Ἀπόστολος Βαρνάβας»

Κωστής Κοκκινόγτας

Ἐνα ἀπό τά σημαντικότερα ζητήματα πού ἀποσχόλησε γιά μεγάλο χρονικό διάστημα, ἀπό τά μέσα τοῦ 19ου ἕως τά μέσα τοῦ 20οῦ αἰώνα, τήν Κυπριακή Ἐκκλησία ἦταν ἡ μόρφωση τοῦ κλήρου. Ἡ μακρόχρονη ὑποδούλωση τοῦ νησιοῦ σέ ἀλλόθρησκους καί ἑτερόδοξους κατακτητές εἶχε σοβαρές ἐπιπτώσεις στό μορφωτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ καί τοῦ κλήρου. Γιά τόν λόγο αὐτό, ἡ ἴδρυση Ἱερατικῆς Σχολῆς, πού θά εἶχε, μέ τήν ἀνάδειξη μορφωμένων κληρικῶν, εὐεργετικά ἀποτελέσματα στήν ἐκκλησιαστική ζωή τοῦ τόπου ἦταν περιωσότερο ἀπό ἐπιβεβλημένη. Τελικά, στά τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ 1940, τό ζήτημα αὐτό λύθηκε μετά ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ νησιοῦ νά ἰδρύσει Ἱερατική Σχολή μέ τήν ὀνομασία «Ἀπόστολος Βαρνάβας» στήν περιοχή τοῦ Μετοχίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου «Ἅγιος Προκόπιος». Ὑλοποιεῖτο, μέ τόν τρόπο αὐτό, ἡ φιλοδοξία πολλῶν λογίων κληρικῶν καί λαϊκῶν τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας καί τῆς Ἀγγλοκρατίας γιά τή στελέχωση τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας μέ μορφωμένους κληρικούς, οἱ ὅποιοι θά μπορούσαν νά ανταποκρίνονται ἐπιτυχῶς στήν ἀποστολή τους καί νά στηρίζουν πνευματικά τόν λαό.

Ὅπως εἶναι γνωστό, στά παλαιότερα χρόνια, οἱ ὑποψήφιοι κληρικοί μορφώνονταν λειτουργικά καί μουσικά καί καλλιεργοῦνταν πνευματικά στά πολυάριθμα μοναστήρια, πού λειτουργοῦσαν σέ κάθε περιοχή τοῦ νησιοῦ. Εἶναι ἀξιοσημείωτο, ὅτι ὁ σημαντικότερος ἐκκλησιαστικός συγγραφέας τῶν τελευταίων χρόνων τῆς Βυζαντινῆς περιόδου, Ἅγιος Νεόφυτος, ἔμαθε τά πρῶτα του γράμματα στή Μονή τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου, κατά τό δεύτερο μισό τοῦ 12ου αἰώνα¹. Παρόμοιος ἦταν ὁ ρόλος τῶν κυπριακῶν μοναστηριῶν καί κατά τήν περίοδο τῆς Λατινοκρατίας (1191-1571), ὅποτε ἡ Κυπριακή Ἐκκλησία βρισκόταν ὑπό διωγμό καί κατά συνέπεια ἦταν ἀδύνατο νά μπορέσει νά ἰδρύσει κάποια ἐξειδικευμένη σχολή, πού θά

παρεῖχε τὴν ἀπαραίτητη ἐκπαίδευση σὲ ὄσους ἐπιθυμοῦσαν νὰ ἐνταχθοῦν στὸν κυπριακὸ κλῆρο².

Καθόλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ὅπως καὶ κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, ἡ πλειονότητα τῶν Κυπρίων κληρικῶν εἶχε πολὺ χαμηλὸ ἐπίπεδο μόρφωσης. Οἱ δύσκολες συνθῆκες ζωῆς καὶ ἡ σχεδὸν παντελὴς ἔλλειψη σχολείων, συνέτειναν ὥστε οἱ περισσότεροὶ κληρικοὶ νὰ γνωρίζουν ἀπλῶς γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι. Τὰ διασωθέντα ἔγγραφα τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Τουρκοκρατίας, πού παρουσιάζουν πολλὰ ὀρθογραφικὰ καὶ συντακτικὰ λάθη³, καθὼς καὶ οἱ μαρτυρίες γνωστῶν λογίων Ἱεραρχῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὑποδεικνύουν ὅτι παρόμοια ἦταν ἡ κατάστασι καὶ ἀνάμεσα στὸν ἀνώτερο κλῆρο⁴. Παρόμοιο ἦταν καὶ τὸ μορφωτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ, ἀφοῦ οἱ εὐκαιρίες γιὰ μόρφωσι στὸ νησί ἦταν ἀνύπαρκτες. Ἄλλωστε, ἡ μόνη Σχολή, πού λειτούργησε γιὰ μερικὰ χρόνια στὴν Κύπρῳ, μέχρι τίς πρώτες δεκαετίες τοῦ 18ου αἰῶνα, ἦταν αὐτὴ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Πίπῃ στὴ Λευκωσία ἀπὸ τὸν Ἱερομόναχο Λεόντιο Εὐστράτιο, στὴ δεκαετία τοῦ 1590⁵. Στὴ συνέχεια, μετὰ ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, ἰδρύθησαν μερικὲς βραχύβιες Σχολές, ὅπως αὐτὲς τοῦ Μητροπολίτη Ἰωαννικίου στὴ Λάρνακα τὸ 1733⁶, τῶν Ἀρχιεπισκόπων Φιλοθέου καὶ Χρυσάνθου στὴ Λευκωσία τὸ

1741⁷ και περί τό 1774⁸ αντίστοιχα. Ἡ ἐμβέλειά τους, ὅμως, ἦταν ἀρκετά περιορισμένη και οἱ λιγοστοί ἀπόφοιτοί τους ἦταν ἀδύνατο νά συμβάλουν στήν ἀνύψωση τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τόσο τοῦ λαοῦ ὅσο και, εἰδικότερα, τοῦ κλήρου. Οἱ περισσότεροι ἀπό τούς κληρικούς, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦσαν στά χωριά και τίς πόλεις τῆς Κύπρου τήν περίοδο αὐτή, μάθαιναν ἀπλῶς νά τελοῦν τίς ἱερές ἀκολουθίες ἀπό τούς προκατόχους τους. Ἀρκετοί ξένοι περιηγητές, πού ἐπισκέφθηκαν τόν 18ο και στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνα τήν Κύπρο, ὅπως ὁ Ρῶσος Βασίλειος Μπάρσκυ τό 1735⁹ και οἱ Ἄγγλοι Ρίτσαρντ Πόκοκ τό 1738¹⁰, Ἀλεξάντερ Ντράμμοντ τό 1745¹¹ και Χένρυ Λάιτ τό 1814¹², ἀναφέρονται στό ζήτημα αὐτό και ἐπισημαίνουν τήν ἀμάθεια τοῦ ἐνοριακοῦ κλήρου μέ τά μελανότερα χρώματα.

Μερική βελτίωση τῆς κατάστασης παρατηρήθηκε κατά τόν 19ο αἰῶνα, λόγω τῶν πολλῶν Σχολῶν πού λειτούργησαν τότε στό νησί, ὅπως τῶν Ἀρχιεπισκόπων Χρυσάνθου, Κυπριανοῦ και Παναρέτου στή Λευκωσία, τό

1808¹³, 1812¹⁴ και 1830¹⁵ αντίστοιχα, και αρκετών άλλων στις πόλεις και στα χωριά του νησιού. Σέ αυτές φοιτούσε αριθμός νεαρών μαθητών, όρισμένοι από τους όποιους Ιερώνονταν, μέ αποτέλεσμα τό επίπεδο μόρφωσης του κυπριακού κλήρου σταδιακά νά αναβαθμισθεί, συγκρινόμενο μέ τό αντίστοιχο των πρώτων αίωνων της Τουρκοκρατίας.

Τήν ίδια περίοδο, ύπηρετήσαν σέ σχολεία χωριών του νησιού αρκετοί απόφοιτοι Σχολών πού λειτουργούσαν στις μεγάλες Μονές του νησιού, όπως του Μαχαιρά¹⁶ και του Κύκκου¹⁷, μέ γνωστότερες περιπτώσεις αυτές των Κυκκωτών μοναχών Σάββα στο Πολέμι (1833-1863), Παΐσιου στο Κίτι (1838-1843), Δοσιθέου στην Άμμόχωστο και στη Γύψου (1850-1860), Ίεζεκιήλ στα Κελοκέδαρα (1866), Δαμασκηνού στον Άγιο Δομέτιο (1861-1877), Άγαθαγγέλου στο Άρσος Λεμεσού (1878)¹⁸ και Κυρίλλου στον Στρόβολο (1894)¹⁹. Παρόλα αυτά, τό γενικό επίπεδο της μόρφωσης του κυπριακού κλήρου έξακολουθούσε νά είναι χαμηλό, μέ τους περισσότερους κληρικούς του νησιού νά είναι όλιγογράμματοι και χωρίς ιδιαίτερη θεολογική κατάρτιση.

Τό ζήτημα αυτό απασχόλησε για πρώτη φορά Άρχιερέα των χρόνων της Τουρκοκρατίας, τό 1853. Τότε, ό Άρχιεπίσκοπος του νησιού Κύριλλος Α΄ (1849-1854), μετά από εισήγηση του Γενικού Προξένου της Ρωσίας στη Βηρυτό Κ. Βασιλείου, αποφάσισε νά ιδρύσει Ίερατική Σχολή στην Κύπρο και ζήτησε μέ έπιστολή του από τον Σχολάρχη της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης, Κωνσταντίνο Τυπάλδο, νά μερμινήσει για τήν έξεύρεση κατάλληλου Ιεροδιδασκάλου. Ό Κύριλλος έγραψε επίσης προς τον Κύπριο πρώην

Μεσημβρίας Σαμουήλ, ὁ ὁποῖος εἶχε ὑπηρετήσει γιὰ πολλά χρόνια ὡς διευθυντής τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας, νά κατέλθει στήν ἰδιαίτερή του πατρίδα καί νά ἀναλάβει τή διεύθυνσή της. Δυστυχῶς, ἡ προσπάθεια αὐτή τοῦ Κυρίλλου δέν εἶχε συνέχεια, ἀφοῦ ὁ μὲν Τυπάλδος ἀπάντησε ὅτι ἀδυνατοῦσε νά βρεῖ κατάλληλο ἱεροδιδάσκαλο, ὁ δέ Σαμουήλ ἀρνήθηκε τή σχετική πρόταση, ἐπικαλούμενος τό προχωρημένο τῆς ἡλικίας του²⁰.

Τό ἐπίπεδο τῆς μόρφωσης τοῦ κλήρου παρέμεινε τό ἴδιο καί κατά τή διάρκεια τῶν πρώτων χρόνων τῆς Ἀγγλοκρατίας. Εἶναι χαρακτηριστικές οἱ παρατηρήσεις τοῦ Ἁγγλοῦ ἱερωμένου Ἰωάννη Χάκεττ, ὁ ὁποῖος στό ἔργο του γιὰ τήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, σημείωνε ὅτι «πολλοί τῶν ἐνοριακῶν κληρικῶν μόλις δύνανται μετά δυσκολίας καί σκοντάπτοντες νά πληρῶσι τά καθήκοντά των, διδαχθέντες τοῦτο παρά τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀρχαιοτέρων»²¹. Γιὰ τόν λόγο αὐτό, ὁ κυπριακός τύπος καλοῦσε κατά καιροῦς μέ ἄρθρα του τή Διοικοῦσα Ἐκκλησία νά ἐγκύψει στό σχετικό ζήτημα καί νά καταβάλλει κάθε προσπάθεια γιὰ τή μόρφωση καί τήν πνευματική καλλιέργεια τοῦ κλήρου²².

Τήν περίοδο αὐτή, ἀναφέρονται δύο προσπάθειες γιὰ ἴδρυση Ἱερατικῆς Σχολῆς στό νησί. Ἡ πρώτη ἀνάγεται στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1890, ὅταν ὁ νεοεκλεγείς Ἡγούμενος Κύκκου Γεράσιμος ἔστειλε δύο νεαρούς Κυπκῶτες μοναχοῦς γιὰ σπουδές στή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, ὥστε «νά χρησιμεύσωσιν ὡς Διδάσκαλοι τῆς μελετωμένης Ἱερατικῆς Σχολῆς»²³. Δυστυχῶς ἡ προσπάθειά του ναυάγησε, ἀφοῦ ἀμφότεροι, γιὰ διάφορους λόγους, δέν ὀλοκλήρωσαν τίς σπουδές τους²⁴. Ἡ δεύτερη προσπάθεια ἀνά-

γεται στό έτος 1907, όταν τρεῖς νεαροί θεολόγοι, ό Ίεροδιάκονος Φιλάρετος Κουρίτης καί οί Ίωάννης Παπαπορφυρίου καί Χαρίλαος Παπαϊωάννου, πρότειναν μέ ύπόμνημά τους στήν κολοβωμένη, έξαιτίας του Ύρχιεπισκοπικού Ζητήματος, Ίερά Σύνοδο τής Έκκλησίας τής Κύπρου, τή λειτουργία Ίερατικής Σχολής. Ώς χώρο γιά τή στέγασή της εἰσηγοῦντο τά κτίρια πού περιέβαλλαν τόν ναό τής Ἁγίας Παρασκευῆς στή Λευκωσία, όπου καί θά διέμεναν οί μαθητές. Σύμφωνα μέ όσα σημείωναν, τίς δαπάνες λειτουργίας τής Σχολής θά ἀναλάμβαναν τά ἐκκλησιαστικά ταμεῖα τῶν Μητροπόλεων καί τῶν Μονῶν καί όσοι πολῖτες ἐπιθυμοῦσαν. Καί ἡ προσπάθεια αὐτή, ὅμως, ναυάγησε, λόγω τῶν δύσκολων συνθηκῶν, πού ἐπικρατοῦσαν τήν περίοδο αὐτή στήν Κυπριακή Έκκλησία, έξαιτίας τής διαμάχης τῶν ἀντιπάλων παρατάξεων, πού εἶχαν συσπειρωθεῖ γύρω ἀπό τους δύο ὑποψηφίους γιά τόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο, Μητροπολίτες Κιτίου Κύριλλο Παπαδόπουλο καί Κυρηνείας Κύριλλο Βασιλείου²⁵.

Σταθμός στίς προσπάθειες γιά λύση τοῦ ζητήματος τής μόρφωσης τοῦ κυπριακοῦ κλήρου ὑπῆρξε ἡ ἴδρυση τοῦ Παγκύπριου Ίεροδιδασκαλείου, τό 1910. Τό έτος αὐτό ἐπιλύθηκε ὀριστικά τό Ἄρχιεπισκοπικό Ζήτημα μέ τήν ἀναγνώριση ἀπό τόν Κυρηνείας Κύριλλο τοῦ ἀπό Κιτίου Κυρίλλου ὡς νέου Ἄρχιεπισκόπου καί τή συμπλήρωση τής Συνόδου μέ τήν ἐκλογή τῶν Ἰακώβου Ἀντζουλάτου καί Μελετίου Μεταξάκη στούς μητροπολιτικούς θρόνους Πάφου καί Κιτίου ἀντιστοίχως. Στή συνέχεια, ἡ νεοσυσταθεῖσα Ίερά Σύνοδος ἐπιλήφθηκε, σέ μία ἀπό τίς πρῶτες συνεδρίες της, τοῦ θέματος τής ἐκπαίδευσης τοῦ κλήρου καί ἀποφάσισε τήν ἴδρυση Ίερατικής Σχολῆς στήν περιοχή τοῦ ναοῦ τής Ἁγίας Παρασκευῆς²⁶, ὅπως εἶχαν εἰσηγηθεῖ μερικά χρόνια προηγουμένως οί τρεῖς νεαροί θεολόγοι. Τό ὅλο ἐγχείρημα, ὅμως, έξαιτίας διαφόρων λόγων ὀδηγεῖτο σέ ναυάγιο, ὅποτε ὁ δυναμικός Μητροπολίτης Κιτίου Μελέτιος Μεταξάκης προχώρησε, τόν Οκτώβριο τοῦ 1910, στήν ἴδρυση τοῦ Παγκύπριου Ίεροδιδασκαλείου στή Μονή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κοντοῦ στή Λάρνακα²⁷, πού μεταστεγάστηκε, τό 1914, στήν

οικία του πρώην διοικητή Λάρνακας Κλώντ Ντελαβάλ Κόπαμ²⁸. Μερικούς μήνες αργότερα, η Έλληνική Κυβέρνηση με έπιστολή, ημερομηνίας 21 Αυγούστου 1915, του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Εκκλησιαστικών και Δημόσιας Εκπαίδευσης Μιχαήλ Βολονάκη, εξέφρασε την πρόθεσή της να το αναγνωρίσει ως ισότιμο με τις Ίερατικές Σχολές της Ελλάδας, ενέργεια, όμως, που πραγματοποιήθηκε μετά από τέσσερα περίπου χρόνια, με το βασιλικό διάταγμα της 19ης Αυγούστου 1919, όποτε το Ίεροδιδασκαλείο αναγνωρίστηκε ως ισόβαθμο με τη Ριζάρειο Έκκλησιαστική Σχολή²⁹. Στο μεταξύ, τον Μάιο του 1916, το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο της Αποικιοκρατικής Κυβέρνησης του νησιού αναγνώρισε το δίπλωμά του για σκοπούς εργοδότησης στον διδασκαλικό τομέα³⁰. Αυτό οδήγησε τους περισσότερους από τους αποφοίτους του να επιλέγουν τελικά το διδασκαλικό επάγγελμα, με αποτέλεσμα πολύ λίγοι να ιερώνονται και να θεωρηθεί ότι απέτυχε στην αποστολή του. Είναι ένδεικτικές για το θέμα αυτό οι παρατηρήσεις του Αρχιμανδρίτη Γαβριήλ Καραπατάκη, ο όποιος, κρίνοντας σέ άρθρο του σέ κυπριακή εφημερίδα, των αρχών της δεκαετίας του 1920, τά δέκα πρώτα χρόνια της ζωής του Ίεροδιδασκαλείου, διαπίστωνε τή μηδαμινή συμβολή του στον τομέα της στελέχωσης της Κυπριακής Έκκλησίας με μορφωμένους κληρικούς³¹.

Είναι αξιοσημείωτο ότι αρχικά τό Ίεροδιδασκαλεῖο στηρίχθηκε στις συνδρομές ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων καί ἰδιωτῶν³². Στή συνέχεια, ὁμως, τόν Μάρτιο τοῦ 1917, ἡ Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου τό ἔθεσε κάτω ἀπό τήν προστασία της καί ἔκτοτε διορίζε ἐπιτροπή γιά τή διοίκηση καί τήν οἰκονομική διαχείρισή του³³. Τελικά, ἔκλεισε ὀριστικά τό 1932, ὅταν ἡ Ἀποικιοκρατική Κυβέρνηση ἀπέσυρε τήν ἀναγνώριση τοῦ διπλώματός του καί τεμάτισε τή χρηματοδότηση τῆς λειτουργίας του, μέ τό δικαιολογητικό τῆς ἐλλειποῦς προετοιμασίας, πού παρείχε στούς σπουδαστές του³⁴. Στό μεταξύ, εἶχαν προηγηθεῖ τά γεγονότα τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1931, πού ἄφησαν ἀκέφαλη τήν Κυπριακή Ἐκκλησία καί τήν ὀδήγησαν σέ διοικητική ἀποσύνθεση, μέ ἀποτέλεσμα νά εἶναι ἀδύνατη ἡ ὅποια ὑποστήριξη στό Ίεροδιδασκαλεῖο γιά τή συνέχιση τῆς λειτουργίας του.

Καθόλο αὐτό τό διάστημα - μέσα τοῦ 19ου ἕως μέσα τοῦ 20οῦ αἰῶνα - οἱ μόνοι κληρικοί, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀνώτερη μόρφωση ἦταν ὀρισμένοι πού, μέ τή στήριξη Ἀρχιερέων τοῦ νησιοῦ, σπούδασαν σέ θεολογικές σχολές τοῦ ἔξωτερικοῦ καί στή συνέχεια ἐπέστρεψαν στήν Κύπρο καί ὑπηρετήσαν σέ ἀρχιερατικά ἀξιώματα. Εἶναι ἐνδεικτικά τά παραδείγματα τῶν Ἀρχιεπισκόπων Σωφρονίου (1865-1900), Κυρίλλου Β' (1909-1916), Κυρίλλου Γ' (1916-1933), Λεοντίου (Ἰούν. 1947-Ἰουλ. 1947) καί Μακαρίου Β' (1947-1950), τῶν Μητροπολιτῶν Κιτίου Κυπριανοῦ Οἰκονομίδη (1868-1886), Χρυσάνθου Ἰωαννίδη (1889-1890) καί Νικοδήμου Μυλωνᾶ (1918-1937), καθώς καί τοῦ Κυρηναίου Κυπριανοῦ (1948-1973). Τήν ἴδια περίοδο, κληρικούς μέ ἀνώτερη θεολογική μόρφωση ἀνέδειξαν καί οἱ μεγάλες μονές τοῦ νησιοῦ, ὅπως ἡ Μονή Κύκκου τούς Ἠγουμένους Γεράσιο (1890-1911), Κλεόπα (1911-1937) καί Χρυσόστομο (1948-1979), τόν Ἐπίσκοπο Μαρεῶτιδος Λιονύσιο Κεγκώτη (1940-1942), τόν μετέπειτα Μητροπολίτη Κιτίου (1948-1950) καί στή συνέχεια Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ' (1950-1977) καί ἀρχιεπίσκοποι ἄλλους³⁵. Τό γεγονός αὐτό, ὁμως, δέν εἶχε οὐσιαστική

συμβολή στη βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου του κυπριακού κλήρου, άφοϋ ή πλειονότητα τῶν ἱερέων τῶν χωριῶν καί τῶν ἐνοριῶν τῶν πόλεων ἐξακολουθοῦσε νά ἔχει περιορισμένες γνώσεις καί ἐλάχιστη ἕως ἀνύπαρκτη θεολογική κατάρτιση. Οἱ δέ ἀρνητικές ἐπιπτώσεις στήν πνευματικότητα τοῦ λαοῦ ἀπό τό γεγονός τῆς στελέχωσης τῆς Ἐκκλησίας μέ ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦσαν νά ἀνταποκριθοῦν στήν ἀποστολή τους, ἦταν περισσότερο ἀπό ὁρατές.

Π' αὐτό, ὅταν, τό 1948, μετά τήν ἄρση τῶν διαφόρων καταπιεστικῶν μέτρων, πού ἐπιβλήθηκαν ἀπό τοὺς Βρετανοὺς ἀποικιοκράτες, λόγω τοῦ Κινήματος τῶν Ὀκτωβριανῶν, καταρτίστηκε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀπό τοὺς νεοεκλεγέντες Ἀρχιερεῖς Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Β' (1947-1950), Πάφου Κλεόπα (1948-1951), Κιτίου Μακάριο καί Κυρηναίας Κυπριανό, τό ζήτημα τῆς μόρφωσης τοῦ κλήρου τέθηκε στίς προτεραιότητες τῶν νέων Ἀρχιερέων. Ἔτσι, στήν πρώτη τῆς συνεδρία, στίς 24 Ἰουνίου 1948, τὰ μέλη τῆς νεοσυσταθείσας Ἱερᾶς Συνόδου ἀποφάσισαν τήν ἴδρυση Ἱερατικῆς Σχολῆς, πού θά ἐπέλυε κατά τρόπο ὀριστικό τό σχετικό ζήτημα³⁶. Ἀκολούθησε νέα συνεδρία, στίς 16 Μαρτίου 1949, ὅποτε ἀποφασίστηκε νά λειτουργήσῃ ἀπό τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1949-1950 Ἱερατική Σχολή μέ διετῆ κύκλο σπουδῶν. Στήν ἴδια συνεδρία παρέστη καί ὁ Ἡγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, ὁ ὁποῖος ἀνακοίνωσε στούς Συνοδικούς τήν ἀπόφαση τῆς Μονῆς Κύκκου νά ἀναλάβῃ τή δαπάνη, μέχρι ἕψους εἴκοσι χιλιάδων λιρῶν, γιά τήν ἀνέγερση καί τόν ἐξοπλισμό τοῦ κτιρίου τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς, σέ γῆ τῆς Μονῆς, κοντά στό μετόχιο «Ἅγιος Προκόπιος». Στό σχετικό ἀνακοινωθέν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σημειώνονται, ἀνάμεσα στά ἄλλα, καί τὰ ἀκόλουθα: «Ἀπό τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους θά λειτουργήσῃ Ἱερατική Σχολή ὑπό τήν ἐπωνυμίαν "Ἀπόστολος Βαρνάβας" ἐν τῷ παρά τήν Λευκωσίαν Μετόχιῳ τοῦ Κύκκου. Ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς ἐπί τοῦ παρόντος θά εἶναι διετῆς μέν διά τοὺς ἀποφοίτους τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, μονοετῆς δέ διά τοὺς ἔχοντας ἀνωτέραν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου μόρφωσιν. Ὁ Λειτουργὸς αὐτῆς θά εἶναι κληρικός θεολόγος καί θά ἐφορευῆται αὐτή ὑπό πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ὑπό τήν προεδρίαν ἑνός τῶν Μητροπολιτῶν. Παραστάς εἰς τήν Συνοδικήν συνεδρίαν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἡγούμενος Κύκκου ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἱερά Μονή προθύμως ἀναλαμβάνει τήν δαπάνην μέχρις εἴκοσι χιλιάδων λιρῶν πρὸς ἀνέγερσιν καί ἐπίπλωσιν κτιρίου δι' Ἱερατικὴν Σχολήν παρά τό Μετόχιον Κύκκου. Ἡ Ἁγία Σύνοδος ἐπήνεσε τήν γενναίαν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί ἐξέφρασε θερμὰς εὐχαριστίας»³⁷.

Ἐπίσης, στήν ἴδια συνεδρία, μέ εἰσηγήση τοῦ τότε Μητροπολίτη Κιτίου καί μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Μακαρίου Γ', δόθηκε στή Σχολή τό ὄνομα «Ἀπόστολος Βαρνάβας» πρός τιμήν τοῦ ὁμώνυμου Ἀποστόλου, ἰδρυτῆ καί προστάτη τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας³⁸. Εἶχε πλέον τροchioδρομηθεῖ ἡ ὀριστική ἐπίλυση ἑνός χρόνιου προβλήματος, πού ἀπασχολοῦσε τήν Κυπριακή Ἐκκλησία ἀπό τά μέσα τοῦ 19ου αἰώνα. Ὅπως χαρακτηριστικά σημειωνόταν, ἡ ὑπό ἴδρυση Ἱερατική Σχολή ἀνεμένετο ὅτι στό ἐγγύς μέλλον «θά ἔδιδε εἰς τήν Ἐκκλησίαν μορφωμένους κληρικούς, οἱ ὅποιοι θά ἐργάζοντο πρός διαφώτισιν καί στήριξιν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ πίστει καί πρός ἠθικήν ἀνάπλασιν τῆς κοινωνίας»³⁹.

Στήν ἐπόμενη συνεδρία της, στίς 16 Ἰουνίου 1949, ἡ Ἱερά Σύνοδος διόρισε πενταμελῆ ἐπιτροπή, ἀποτελούμενη ἀπό τόν Χωρεπίσκοπο Σαλαμῖνος Γεννάδιο, τόν Ἡγούμενο Κύκκου Χρυσόστομο καί τοὺς καθηγητές Κωνσταντῖνο Σπυριδάκι, Χρυσόστομο Παπαχρυσόστομου καί Νικόλαο Πέτσα, γιά νά συντάξει τόν κανονισμό λειτουργίας τῆς Σχολῆς⁴⁰. Ἐνα περίπου μήνα ἀργότερα, στίς 11 Ἰουλίου 1949, ἔγινε ἡ κατάθεση τοῦ θεμελίου λίθου ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Β' στήν παρουσία τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδας, πολλῶν ὑψηλόβαθμων κληρικῶν, τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος τοῦ νησιοῦ καί πλήθους κόσμου⁴¹. Στόν λόγο του, κατά τήν τελετή, ὁ Χωρεπίσκοπος Σαλαμῖνος Γεννάδιος τόνισε τήν εὐγνωμοσύνη τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας πρός «τό Ἡγουμενοσυμβούλιο καί τήν Ἀδελφότητα τῆς σεπτῆς καί ἱστορικῆς Μονῆς Κύκκου διά τήν γενναίαν ταύτην δωρεάν των πρός τήν μητέρα Ἐκκλησίαν»⁴².

Στή συνέχεια, στή συνεδρία της, στίς 16 Νοεμβρίου 1949, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τόν Κανονισμό, σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο τά μέλη τῆς Συνόδου διορίζουν τόν διευθυντή καί ἀναθέτουν τήν ἐπίβλεψη τῆς λειτουργίας της σέ

ἐφορευτική ἐπιτροπή, πού ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα Μητροπολίτη, τόν ὁποῖο διορίζει ἡ Σύνοδος ὡς πρόεδρο, τόν ἐκάστοτε ἡγούμενο Κύκκου, ὡς ἀντιπρόεδρο, καί τρία ἄλλα μέλη μέ ἐκπαιδευτικά προσόντα. Ὡς πρώτη πενταμελῆ ἐφορευτική ἐπιτροπή τῆς Σχολῆς, ἡ Ἱερά Σύνοδος διόρισε τοὺς Μητροπολίτη Κυρηναίας Κυπριανό, Ἡγούμενο Κύκκου Χρυσόστομο, Ἀρχιμανδρίτη Ἰππόλυτο Μιχαηλίδη, Κωνσταντῖνο Σπυριδάκι καί Θεόκλητο Σοφοκλέους. Στήν ἴδια συνεδρία της, ἡ Ἱερά Σύνοδος κατάρτισε τόν προϋπολογισμό, προχώρησε στήν πρόσληψη διδακτικοῦ προσωπικοῦ, διόρισε Ἐπιτροπή γιά τή σύνταξη ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς καί ὄρισε ὡς ἡμερομηνία ἔναρξης τῶν μαθημάτων τήν 9η Ἰανουαρίου τοῦ 1950, ὅποτε θά ὀλοκληρώνονταν τά οἰκοδομικά ἔργα ἀνέγερσης τοῦ κτιρίου. Ἐπίσης, διόρισε τόν πρῶτο διευθυντή τῆς Σχολῆς, Ἀρχιμανδρίτη Διονύσιο Χαραλίμπους (1907-1970), ὁ ὁποῖος ἦταν ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης καί ὑπηρετήσε γιά μεγάλο χρονικό διάστημα ὡς ἱεροκήρυκας στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας⁴³.

Ἐνα μήνα ἀργότερα, στή συνεδρία τῆς 28ης Δεκεμβρίου 1949, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπεκύρωσε τόν ἐσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τῆς Σχολῆς, συμπλήρωσε τοὺς διορισμούς τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί ἐνέκρινε τοὺς πρῶτους μαθητές. Ἡ ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς πραγματοποιήθηκε στίς 11 Ἰανουαρίου 1950, μέ ἀγιασμό πού τέλεσε ὁ Ἡγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, παρόντων καί τῶν πρῶτων δεκαἕξι μαθητῶν, οἱ ὁποῖοι εἰσήχθησαν στό πρῶτο ἔτος διδασκαλίας τῶν μαθημάτων⁴⁴. Στή συνέχεια, ἡ Ἱερά Σύνοδος, σέ συνεδρία της στίς 2 Μαρτίου 1950, καθόρισε ἡ ἑτήσια ἑορτή τῆς Σχολῆς νά πραγματοποιεῖται στίς 11 Ἰουνίου, ἡμέρα μνήμης τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, καί ὄρισε ὡς ἡμερομηνία τῶν ἐγκαινίων της τήν Κυριακή τοῦ Θωμᾶ, στίς 16 Ἀπριλίου τοῦ ἰδίου ἔτους⁴⁵. Τά ἐγκαινία ἔγιναν παρόντων τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου - πλὴν τοῦ ἀσθενοῦντος Ἀρχιεπισκόπου -, τοῦ Ἑλληνα Προξένου, τῶν Ἡγουμένων τῶν μεγάλων μονῶν τοῦ

νησιοῦ, πολλῶν ὑψηλόβαθμων κληρικῶν καί πλήθους κόσμου⁴⁶. Στίς 11 Ἰουνίου, σύμφωνα μέ τή Συνοδική ἀπόφαση, οἱ μαθητές συμμετεῖχαν στήν ἐτήσια γιορτή τῆς Σχολῆς μέ μετάβασή τους στή Μονή τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καί παρακολούθησαν τῆς θείας λειτουργίας καί ἀργότερα μέ ὕμνους καί ὁμιλίες, πού πραγματοποιήθηκαν στή Σχολή⁴⁷.

Οἱ πρῶτοι δεκατρεῖς ἀποφοῖτοι τῆς Σχολῆς ὀλοκλήρωσαν τίς σπουδές τους μετά ἀπό ἐνάμιση χρόνο παρακολούθησης μαθημάτων καί ἔλαβαν τά διπλώματά τους ἀπό τόν νέο Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ', κατά τήν τελετή λήξης τοῦ σχολικοῦ ἔτους, στίς 29 Ἰουνίου 1951⁴⁸. Ἀνάλογος ἦταν ὁ ἀριθμός τῶν ἀποφοίτων καί τά ἀμέσως ἐπόμενα χρόνια, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀναφέρεται ὅτι μέχρι τό 1959 εἶχαν συμπληρώσει τίς σπουδές τους ἑκατόν δύο συνολικά ὑποψήφιοι ἱερεῖς ἀπό τούς ὁποίους ἐνενηντα ἕξι ἐντάχθηκαν στόν ἱερό κληρο, γεγονός πού μαρτυρεῖ τήν ἀπόλυτη ἐπιτυχία τῆς Σχολῆς⁴⁹.

Στό μεταξύ, τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1951, ὁ Διονύσιος Χαραλάμπους ἐξελέγη Μητροπολίτης Λήμνου, ὅποτε ὑπέβαλε παραίτηση⁵⁰ καί ἀντικαταστάθηκε ἀπό τόν θεολόγο καί μετέπειτα Ἀρχιμανδρίτη Κωνσταντῖνο Λευκωσιάτη⁵¹. Ὁ τελευταῖος ὑπηρέτησε στή διεύθυνση τῆς Σχολῆς γιά εἴκοσι δύο χρόνια⁵², μέχρι τόν Ἰούνιο τοῦ 1973 πού ἀντικαταστάθηκε ἀπό τόν τότε Ἀρχιμαν-

δορίτη Γρηγόριο Κυκκώτη⁵³, ὁ ὁποῖος ὡς ἀναπληρωτῆς διευθυντῆς προσέβη
στόν ἀπολογισμό γιά τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1972-73⁵⁴. Τό ἀμέσως ἐπόμενο ἀ-
καδημαϊκό ἔτος 1973-74, ὁ Γρηγόριος ὑπηρέτησε ὡς διευθυντῆς, μέχρι τόν
Μάρτιο τοῦ 1974, πού ἐξελέγη νέος Μητροπολίτης Κυρινεΐας, ὁπότε τή
διεύθυνση τῆς Σχολῆς ἀνέλαβε ὁ ἱεροδιάκονος Διονύσιος Κυκκώτης⁵⁵.

Στή συνέχεια, ἡ Σχολή, λόγω τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς τοῦ 1974 καί γιά
περίοδο τεσσάρων χρόνων, ἀνέστειλε τή λειτουργία της⁵⁶ καί φιλοξένησε
στά κτίριά της προσφυγικές οἰκογένειες καί, γιά κάποιο διάστημα, τμήματα
τοῦ κυπριακοῦ στρατοῦ. τό Γεωργικό Γυμνάσιο Μόρφου καί τό Μεικτό
Γυμνάσιο Κύκκου. Ἀκολούθως, ἐπαναλειτούργησε, τό 1978, μέ διευθυντή
καί πάλιν τόν Διονύσιο Κυκκώτη⁵⁷, τόν ὁποῖο, μετά τήν ἐκλογή του στήν
ἡγουμενία τῆς Μονῆς Κύκκου, διαδέχθηκε, τό 1979, ὁ Ἀρχιμανδρίτης
Ἀλέξιος Κυκκώτης⁵⁸. Στή συνέχεια, ὁ Διονύσιος, ὁ ὁποῖος στό μεταξύ χειρο-
τονήθηκε Ἱερομόναχος καί προχειρίστηκε Ἀρχιμανδρίτης, μετά τήν παραι-
τησή του ἀπό τήν ἡγουμενία, ἀνέλαβε καί πάλιν, τό 1986, τή διεύθυνση τῆς

Σχολῆς, στήν ὁποία παρέμεινε μέχρι τό 1998⁵⁹. Τόν διαδέχθηκε ὁ ἐξ Ἑλλάδος Ἀρχιμανδρίτης Ἰωσήφ Ἀλεξάνδρου γιά τήν περίοδο 1998-99⁶⁰, καί αὐτόν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βασίλειος Παπαφώτης, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ μέχρι σήμερα (2002)⁶¹. Εἶναι ἀξιοσημεῖωτο ὅτι τό 1988, ἀναθεωρήθηκε ὁ κανονισμός τῆς Σχολῆς ὥστε νά συνάδει μέ τίς σύγχρονες ἀντιλήψεις περί τῆς ἐκπαίδευσης τῶν ὑποψηφίων κληρικῶν⁶².

Σταθμός στήν ἱστορία τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς ὑπῆρξε ἡ ἀπόφαση τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς Κύκκου, ὅπως ἀναφέρεται σέ ἐπιστολή τοῦ Ἡγουμένου Χρυσοστόμου πρὸς τόν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ', ἡμερομηνίας 17 Μαρτίου 1952, νά ἀναλάβει ἐξ ὀλοκλήρου τίς δαπάνες γιά τή λειτουργία καί συντήρησή της, ὥστε νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ ὁμαλή καί ἀπρόσκοπτη συνέχιση τῶν δραστηριοτήτων της⁶³. Αὐτό συνέτεινε ὥστε ἡ Σχολή νά διατηρήσει τήν ἀνεξαρτησία της ἔναντι τοῦ ἀποικιοκρατικοῦ Ἰσραφείου Παιδείας, ἀφοῦ δέν χρειαζόταν κυβερνητική χορηγία γιά τή λειτουργία της⁶⁴. Σταδιακά δέ ἡ παρεχόμενη ἐκπαίδευση ἀναβαθμίστηκε μέ τή μετατροπή της ἀπό τό ἀκαδημαϊκό ἔτος 1952-53 σέ τριτάξια Σχολή⁶⁵, ὁπότε ἀνατέθηκε σέ

ἐπιτροπή ἀποτελούμενη ἀπό τούς Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνοσ Γεννάδιο, Ἡγούμενο Κύκκου Χρυσόστομο, Ἀρχιμανδρίτη Ἰάκωβο Παύλου, Κωνσταντῖνο Σπυριδάκι, Θεόκλητο Σοφοκλέουσ, Χρυσόστομο Παπαχρυσοστόμου καί Κωνσταντῖνο Λευκωσιάτη νά ἐτοιμάσει τό σχετικό πρόγραμμα μαθημάτων μέ βάση τά προγράμματα παρόμοιων Σχολῶν τῆς Ἑλλάδα⁶⁶. Τελικά, ἕνα χρόνο ἀργότερα, τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1954, ἡ Ἑλληνική Κυβέρνηση ἀναγνώρισε τή Σχολή, ὡς ἰσότημη μέ τίς ἀντίστοιχες ἐκκλησιαστικές σχολές τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους⁶⁷.

Ἰδιαιτέρα δύσκολη περίοδος γιά τή ζωή τῆς Σχολῆς ὑπῆρξε αὐτή τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ 1955-1959. Τότε, κατά τή διάρκεια τῆς προετοιμασίας καί ἀμέσως μετά τήν ἔναρξή του, ἡ Σχολή χρησιμοποιήθηκε γιά τήν ἀπόκρυψη ἀγωνιστῶν, τή φύλαξη ὄπλων καί πυρομαχικῶν καί τήν ἐκτύπωση φυλλαδίων. Οἱ Βρετανοί ἀποικιοκράτες θεώρησαν ἔξαρχῆς τή Σχολή ὡς φυτώριο ἀγωνιστῶν τῆς ΕΟΚΑ καί, τόν Ἰούνιο τοῦ 1956, συνέλαβαν τόν διευθυντή Κωνσταντῖνο Λευκωσιάτη μέ τήν κατηγορία τῆς ἀνάμειξης στήν ὀργάνωση καί τόν ὀδήγησαν στά κρατητήρια⁶⁸. Ὁρίστηκε τότε ὡς ἀναπληρωτής διευθυντής ὁ Ἱεροδιάκονοσ Διονύσιοσ Κυρκώτης, ὁ ὁποῖοσ ἐπίσης συνελήφθηκε ἀπό τίς ἀποικιοκρατικές ἀρχές, τόν Δεκέμβριο τοῦ 1956. Παρά τήν πολεμική αὐτή τῶν Βρετανῶν, ἡ Σχολή συνέχισε τή λειτουργία της καί τήν εὐθύνη τῆς διεύθυνσῆς της ἀνέλαβε ὁ θεολόγοσ Θεοχάρησ Σχίζασ, πού, ὁμωσ, τόν Φεβρουάριο τοῦ 1957, συνελήφθηκε καί αὐτόσ. Στή θέση του ὀρίστηκε ὁ Βασιλείοσ Κυπριανίδησ, πού διηύθυνε τή Σχολή μέχρι τή λήξη τοῦ ἀγῶνα καί τήν ἀποφυλάκιση, τόν Φεβρουάριο τοῦ 1959, τοῦ Κωνσταντῖνου Λευκωσιάτη⁶⁹.

Στή συνέχεια, μετά τήν Ἀνεξαρτησία, ἡ Σχολή τέθηκε σέ νέες βάσεις λειτουργίας, ἀναβάθμισε τό πρόγραμμά της καί τό 1967 προσέθεσε ἄλλες δύο

τάξεις για ανώτερα μαθήματα στις τρεις που λειτουργούσαν μέχρι τότε. Έτσι να ανταποκρίνεται καλύτερα στις απαιτήσεις μίας κοινωνίας που προόδευε πνευματικά και διακρινόταν για τη συνεχή βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου των μελών της⁷⁰. Με τη μορφή αυτή, η Ίερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας» συνεχίζει τη λειτουργία της μέχρι τις μέρες μας και συμβάλλει στη στελέχωση της Κυπριακής Εκκλησίας με τους αποφοίτους της, οι οποίοι εισέρχονται στις τάξεις του ιερού κλήρου του νησιού. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται και όρισμένοι κληρικοί, οι οποίοι ανήλθαν σε αρχιερατικούς θρόνους στην Κύπρο και στο έξωτερικό, όπως ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Πέτρος⁷¹, ο Χωρεπίσκοπος Τριφυθούντος Βασίλειος⁷² και ο Μητροπολίτης Σιδηροκάστρου Μακάριος⁷³.

Καθόλο αυτό το διάστημα της πενήνταχρονης ζωής της Ίερατικής Σχολής, η Ίερά Μονή Κύκκου ύποστηριξε σταθερά τη λειτουργία της. Όπως έχει αναφερθεί, η Μονή Κύκκου παρεχώρησε τη γη και συνέβαλε οικονομικά στην ανέγερση και στον εξοπλισμό της. Επίσης, από το 1952, ανέλαβε τις δαπάνες για τη λειτουργία και συντήρησή της, ενώ πρόσφατα, στα τέλη της δεκαετίας του 1990, με πρωτοβουλία του νυν Ήγουμένου της κ. Νικηφόρου, η Μονή Κύκκου ανακαίνισε το κτίριο και τους βοηθητικούς χώρους της Σχολής και εξωράισε τον περιβάλλοντα χώρο, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες λειτουργικές απαιτήσεις της.

Σήμερα, η Σχολή περιλαμβάνει δύο κύκλους μαθημάτων: τον κατώτερο με τρεις τάξεις και τον ανώτερο με δύο, και σ' αυτούς φοιτούν όσοι προτίθενται να ιερωθούν και να αναλάβουν καθήκοντα εφημερίου. Στον κατώτερο κύκλο γίνονται δεκτοί απόφοιτοι Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων και Τεχνικών Σχολών, ενώ στον ανώτερο απόφοιτοι Λυκείου, καθώς και οι απόφοιτοι του κατώτερου κύκλου, άμφότεροι κατόπιν εξέτασεων. Το πρόγραμμα της Σχολής είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να διευκολύνει τους μαθητές της να γνωρίσουν τα κυριότερα στοιχεία της Ορθόδοξης χριστιανικής διδασκαλίας και να εξοικειωθούν με τις διάφορες εκκλησιαστικές τελετές, όπως και να αποκτήσουν ευρεία μόρφωση, που θα τους επιτρέψει να ανταποκριθούν στα μελλοντικά καθήκοντά τους. Η Σχολή παρέχει επίσης τη δυνατότητα φιλοξενίας και διατροφής των μαθητών της, αφού λειτουργεί και ως οικότροφείο, τις δαπάνες του οποίου καλύπτει και πάλιν η Μονή Κύκκου.